

Evolució històrica i cultura forestal

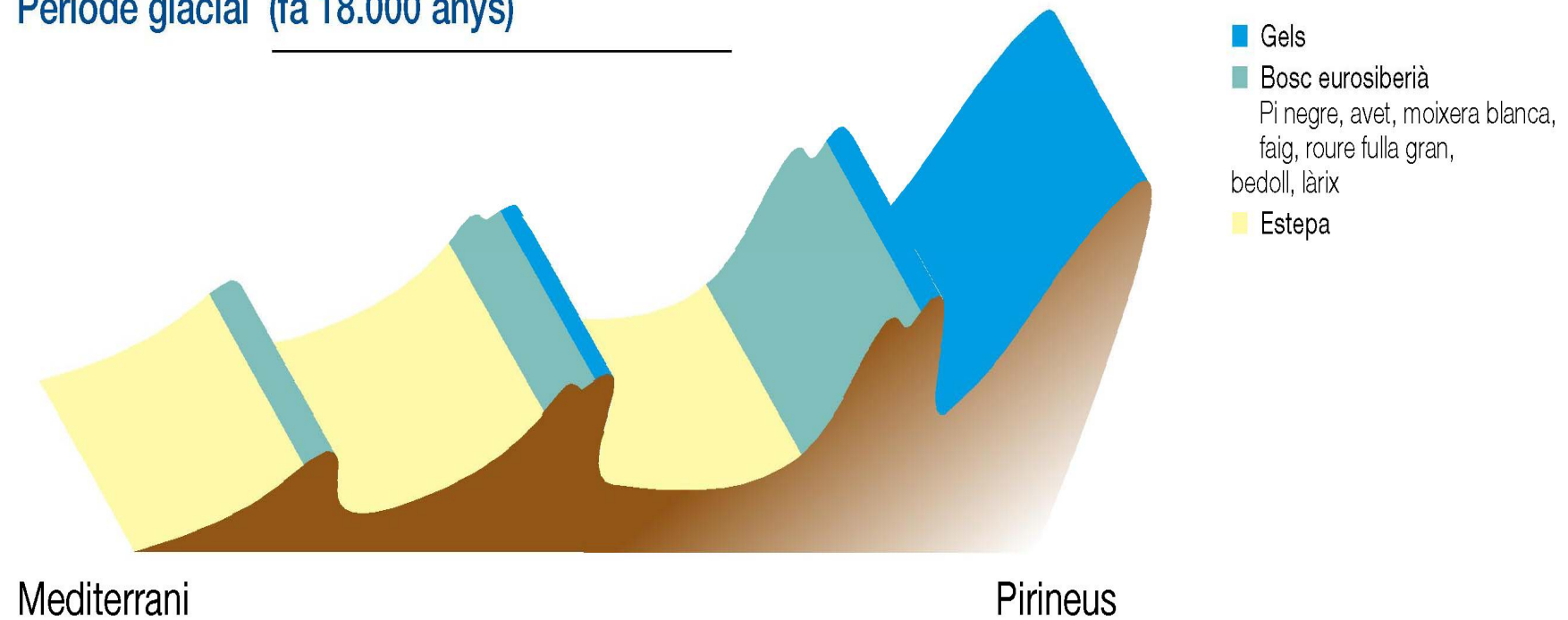
Martí Boada

UCE. Agost 2009

Darrera glaciació, el Würm

Perfils de vegetació a Catalunya - Perfil NW-SE

Període glacial (fa 18.000 anys)

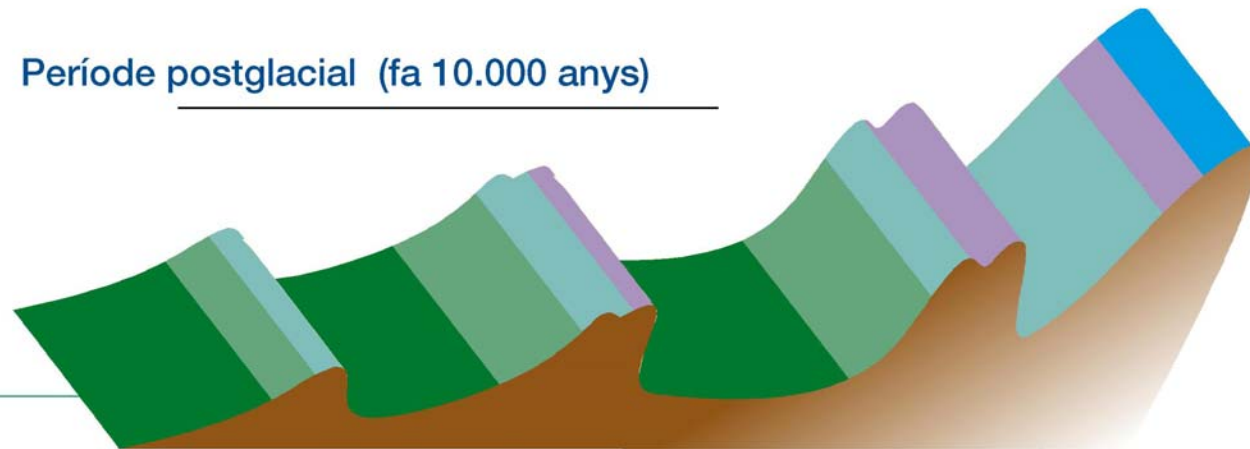

Postglacialisme

Perfils de vegetació a Catalunya

Perfil NW-SE

Període postglacial (fa 10.000 anys)

Mediterrani

Pirineus

■ Gels

■ Estepa / prats alpins

■ Bosc eurosiberià

Pi negre, avet, moixera blanca,
faig, roure fulla gran, bedoll,
làrix

■ Bosc submediterrani

Roure pèrol, pi roig, auró,
boix grèvol, tell, teix

■ Bosc mediterrani

Alzina, roure valencià, roure
martinenc, pi blanc, pinassa,
pinastre

EVOLUCIÓ DE LES COBERTES DEL SÒL EN ELS DARRERS 20.000 ANYS

FINAL DEL WÜRM (20.000 - 18.000 BP)

- * Moment més fred i sec del Würm recent
- * Paisatge estèpic dominat per Donzell (*Artemisa*) i blets (*Quenopodis*) amb alternança de pins (potser Pi roig) i Ginebró (*Juniperus* sp.) sense formar boscos

EL TARDIGLACIAL (16.000 - 10.000 BP)

- * A l'inici, fases fredes i temperades. Segueix amb freds intensos i curts. S'acaben els grans freds i es produeix l'aparició sobtada del desenvolupament dels boscos
- * Als 11.000 anys, continua la bonança climàtica, els gels inicien la retirada. Apareixen les comunitats forestals.
- * Aparició sobtada d'un fort refredament -en menys de 100 anys-. Retorn a les condicions glacials (uns 1000 anys). Retorn brusc a la continuació de la recuperació climàtica.

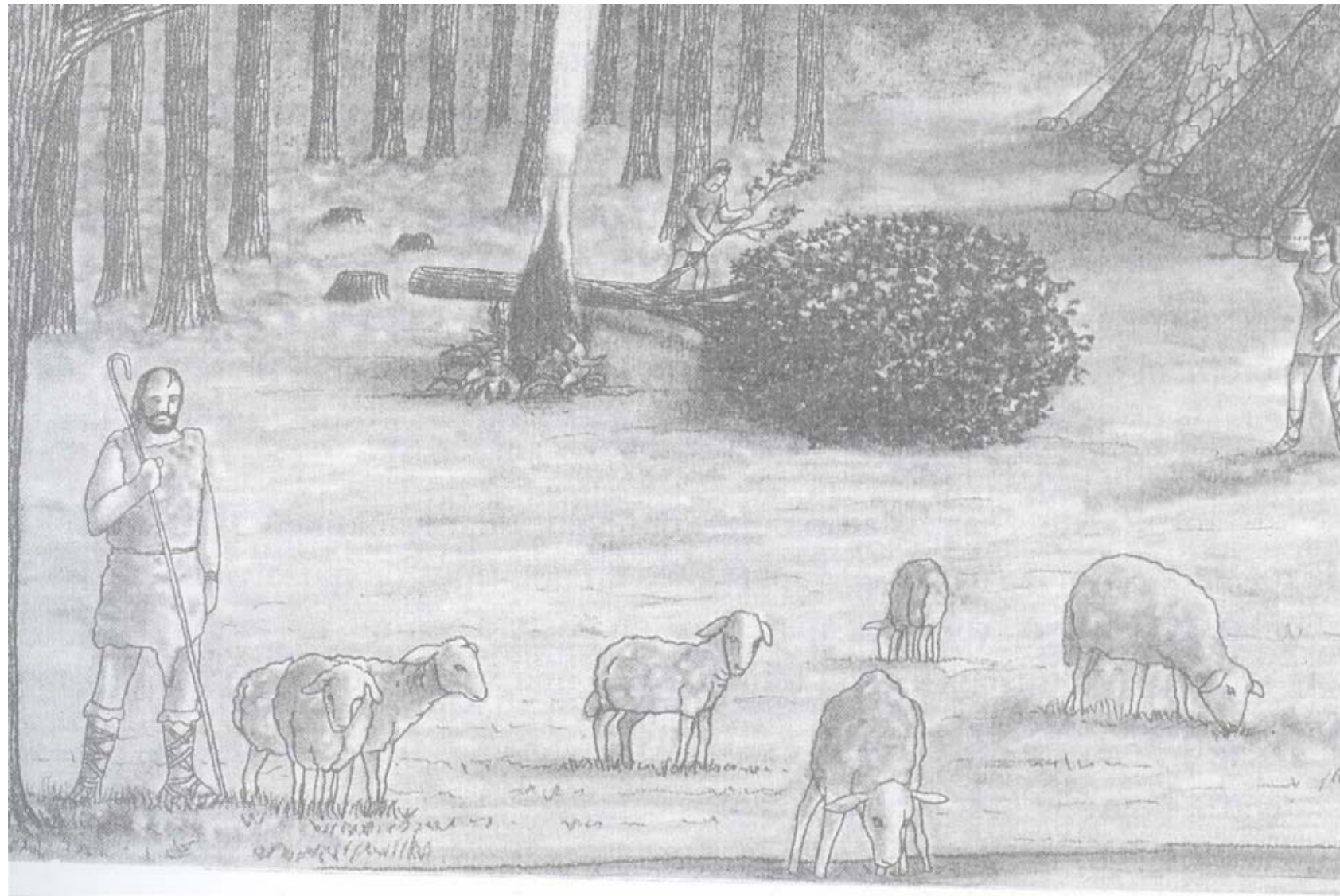
POST GLACIAL I HOLOCÈ

PRINCIPIS DE L'HOLOCÈ (10.000 ANYS BP):

- * Retirada dels gels
- * Oceans assoleixen els nivells actuals
- * Temperatures encara baixes
- * Més humitat
- * Substitució de boscos aclarits de pi per formacions tancades de caducifolis. Primers avellaners i bedolls. Després irrupció de caducifolis

EVOLUCIÓ DE LES COBERTES DEL SÒL - APARICIÓ DE FACTORS HUMANS -

ANYS B.P.	PERÍODES	CLIMATOLOGIA PAISATGE VEGETAL
10.150 al 8.650	El pre-boreal	Clima sec i temperatures altes. Augment del bosc de pi a la muntanya i reducció a la plana. Apareixen els primers símptomes d'incendis amb finalitat cultural i la domesticació d'animals.
8.650 al 7.450	El boreal	Clima càlid i sec. Baixen els nivells d'aigua dels llacs i maresmes i augmenten els roures i els oms i es manté l'avellaner.
7.450 al 4.950	L'atlàntic	Clima amb temperatures i humitat força elevades. Comencen les desforestacions ocasionals que fan modificacions antròpiques als paisatges. Apareix l'agricultura i la caça.
4.950 al 3.000	El sub-boreal	El clima és més fred i apareix un paisatge vegetal semblant a l'actual amb una certa regressió de l'om. Augmenten els canvis de paisatge causats per l'home. Pas de l'home caçador a pastor-agricultor.
2.750 fins els nostres dies	El subatlàntic	Clima més humit. El faig s'extén i la distribució de l'alzina sembla que està lligada a l'activitat humana. Les formacions de caràcter mediterrani es troben ben establertes.

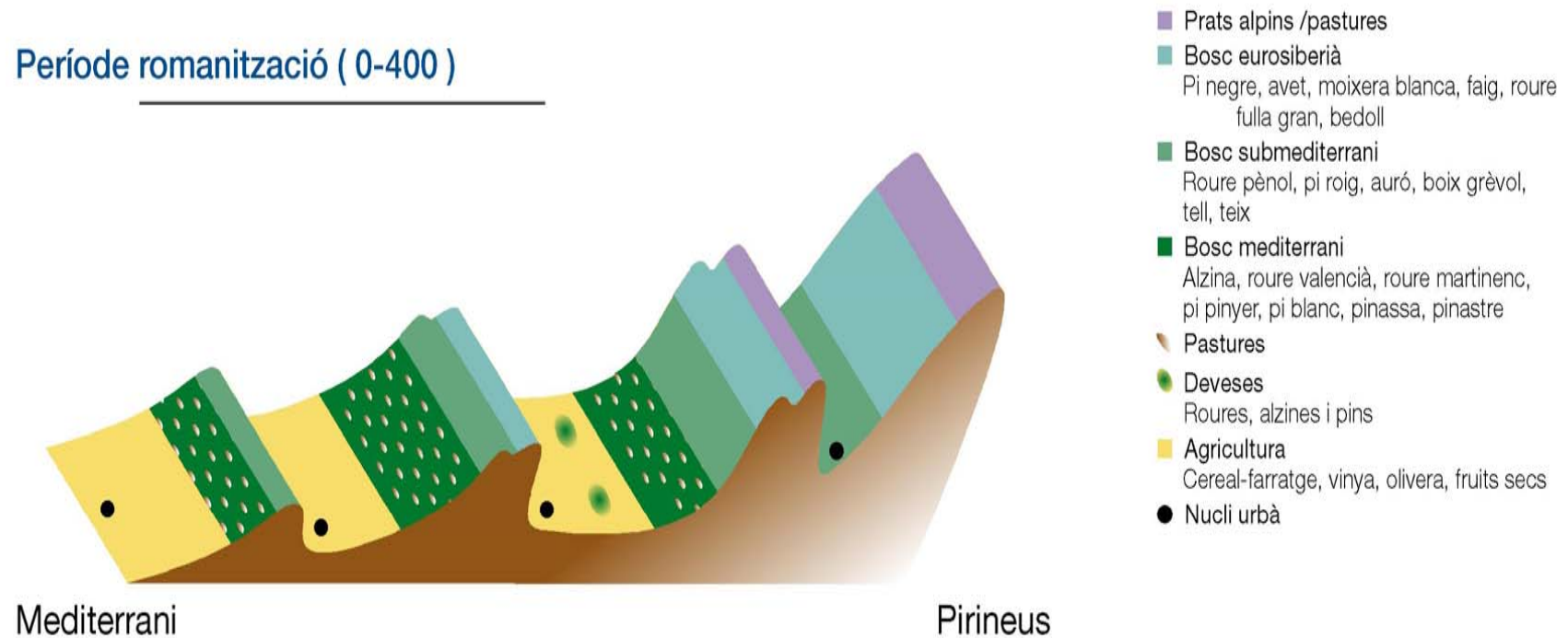

Seqüència neolítica fent una rompuda al bosc. Dibuix: Carles Puche. Breu Història Forestal de Catalunya. M. Boada. 1994.

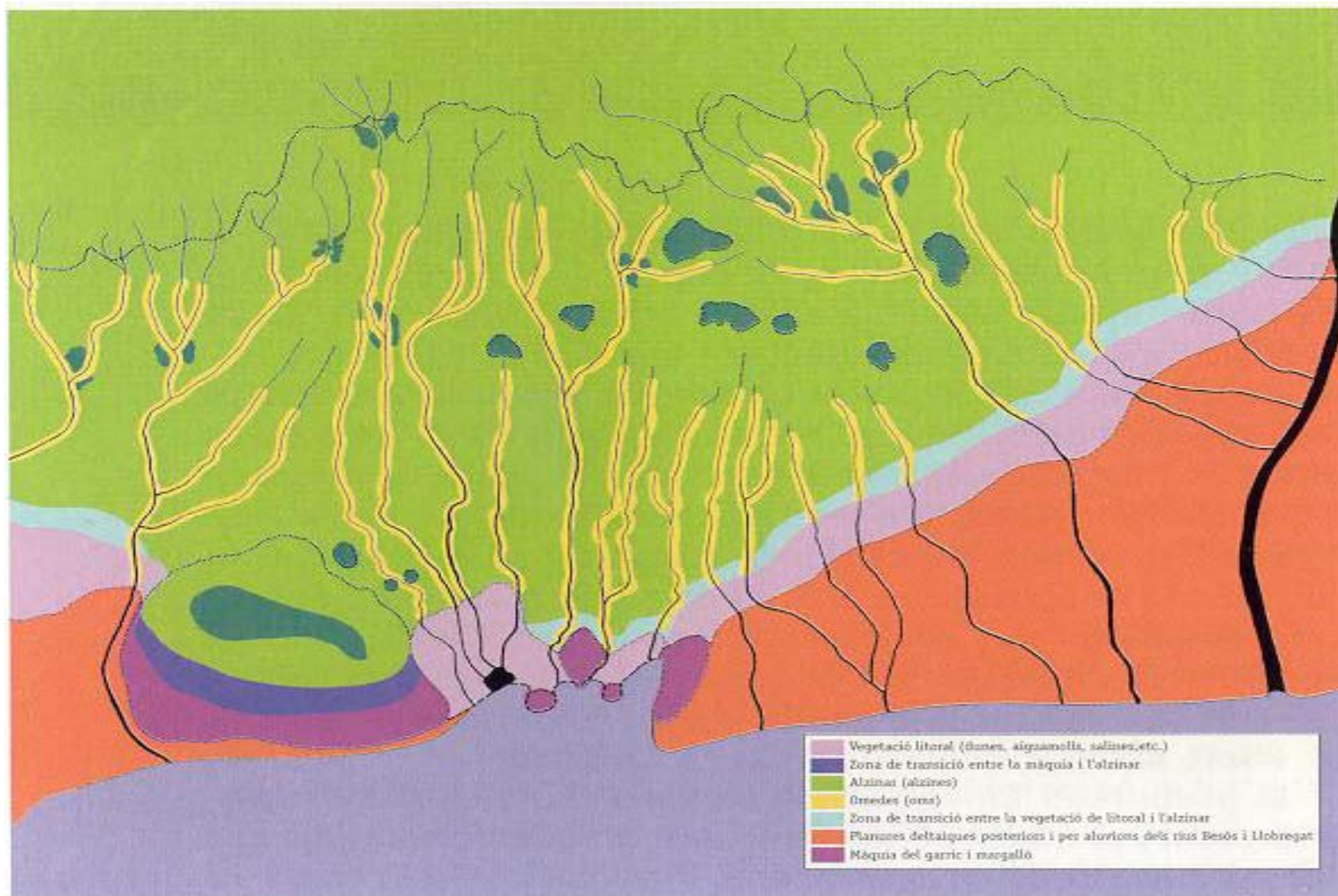
Romanització

Perfils de vegetació a Catalunya

Període romanització (0-400)

Cobertes Pla de Barcelona

Vinya arbustiva, és a dir, “maridada” a arbres
Font: L. J. M. Columela, de Re Rustica, Segle I a.C.

Perfil de Cató

A FAVOR DELS CAMPS I EN CONTRA DEL LUXE DE LES CONSTRUCCIONS

(Llibre II, Oda 15)

Amb tanta construcció, supèrbes moles
aviat ens faltaran terrenys per llaurar.
Amb estanys s'adornen les mansions
quasi com el Lucrino de tamany.
Substitueixen amb els plàtans l'om.
Les violes i la murtra i altres plantes ornamentals
en cuidades tanques suplanten l'olivera
que donava fruits als antics amos.
S'estenen els boscos de llorer, tant que impedeixen
que el sol penetri per les denses capçades...

No fou pas així el que varen prescriure ni Cató ni Ròmul
ni el que feren els nostres ascendents:
ells tenien vil·les més petites
i possessions públiques més grans;
cap particular es feia pòrtics
i la llei protegia els prats i les pastures.

Horaci

CATALUNYA CAROLÍNGIA. ANY 800

CAPITULLARE DE VILLIS

- NOSTRES BOSCOS I FLORESTES S'HAN DE CUSTODIAR AMB DILIGÈNCIA
- NO ES POT PERMETRE QUE ELS BOSCOS, ON SIGUIN NECESSARIS, PATEIXIN GREUGES PER TALLADES EXCESSIVES
- A LES HISENDES REIALS S'HAN DE PLANTAR, ENTRE D'ALTRES:

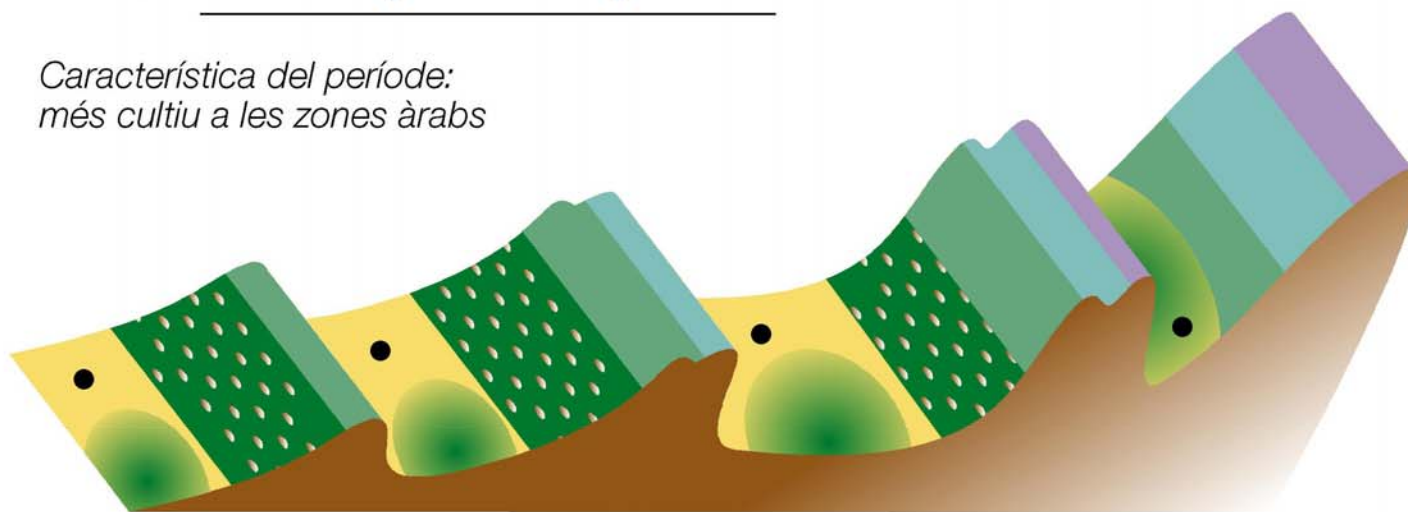
GINEBRÓ	AVELLANER
POMERA	AMETLLER
MORERA	NESPRER
PERERA	LLORED
PRUNERA	PI
MOIXERA	NOGUERA I
NESPRER	CIRERER

Elaboració: E. Bauer-Manderscheid. Revista Forestal Española 10:26.

Perfils de vegetació a Catalunya - Perfil NW-SE

Període islàmic (700-1100)

*Característica del període:
més cultiu a les zones àrabs*

Mediterrani

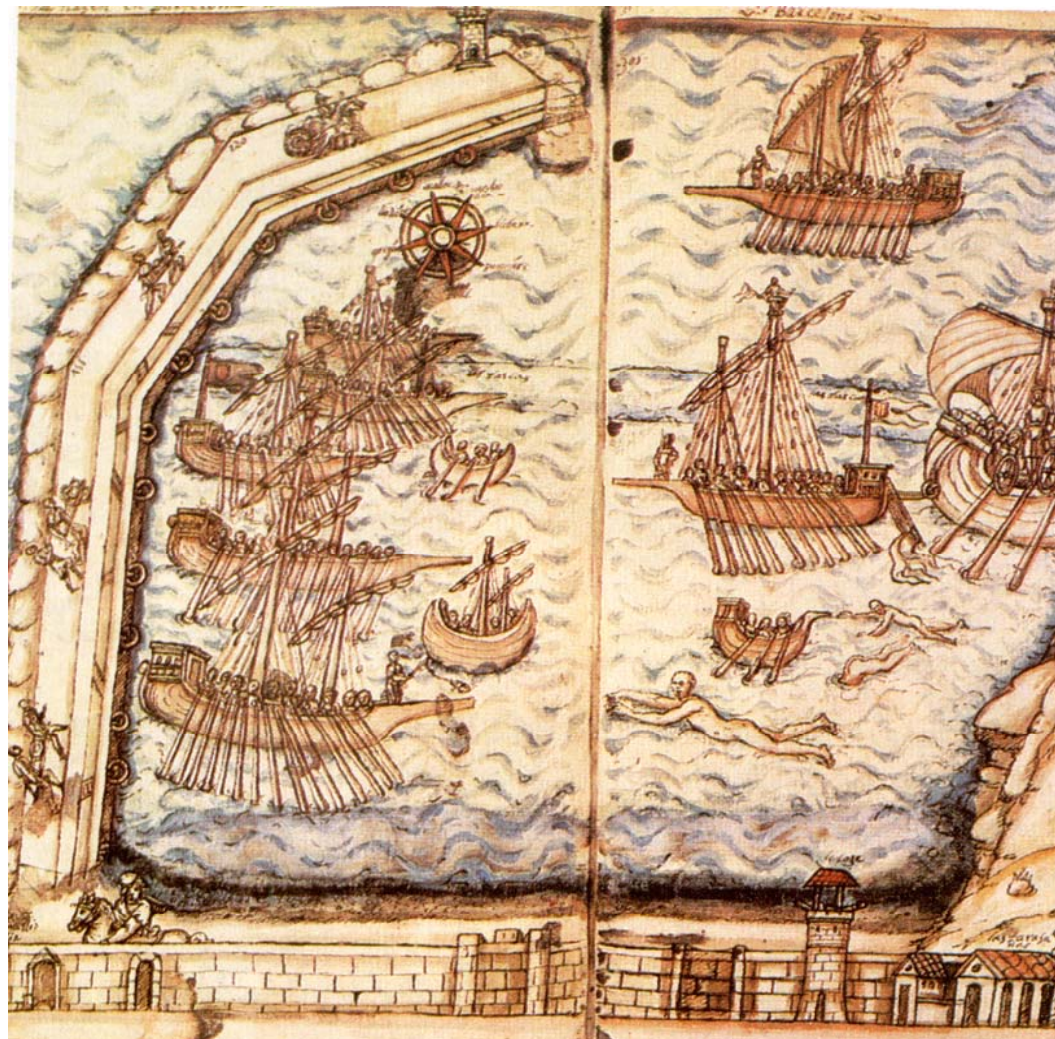
Pirineus

■ Prats alpins / pastures
■ Bosc eurosiberià
Pi negre, avet, moixera blanca,
faig, roure fulla gran, bedoll

■ Bosc submediterrani
Roure pèrol, pi roig, auró,
boix grèvol, tell, teix
■ Bosc mediterrani
Alzina, roure valencià,
roure martinenc, pi pinyer,
pi blanc, pinassa, pinastre

■ Pastures
■ Deveses
Roures, alzines i pins
■ Agricultura
Cereal-farratge, vinya, olivera,
fruits secs
● Nucli urbà

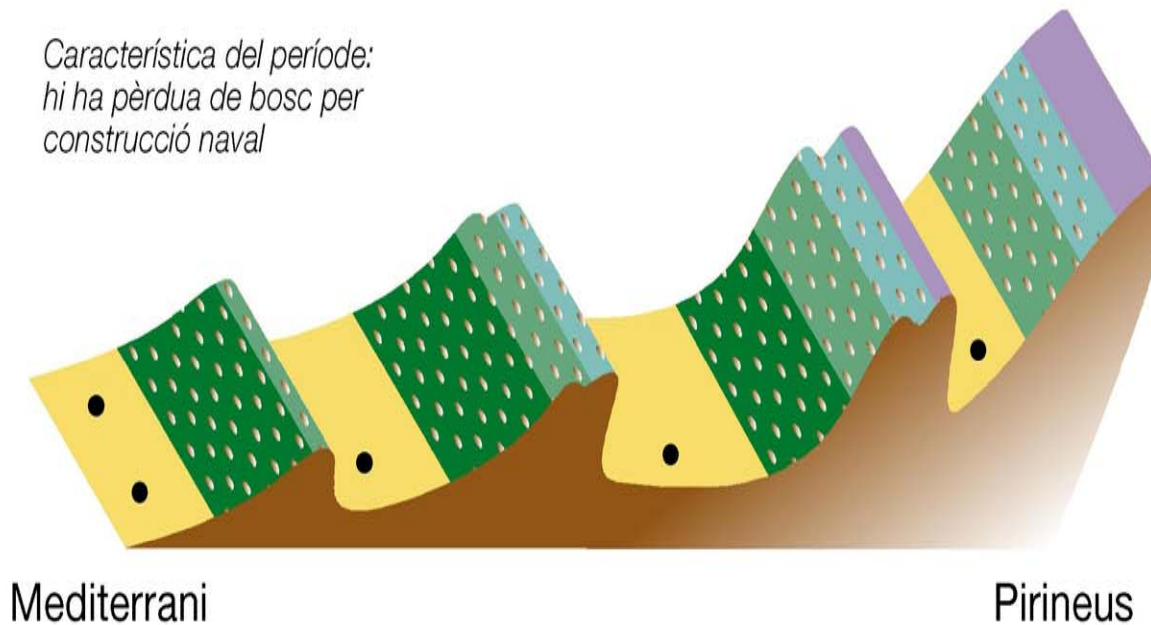
Una vista del port de Barcelona al segle XIII
Font: Història de Catalunya, vol. III. Edicions 62. 1988

Perfils de vegetació a Catalunya - Perfil NW-SE

Període feudal (1100-1500)

*Característica del període:
hi ha pèrdua de bosc per
construcció naval*

Forn de pega a Can Valls d'Olzinelles. Foto Martí Boada

Cabana de carboner. Dibuix: Carles Puche

REGLAMENTO DE PRECIOS QUE HA RESUELTO EL REY SE
ESTABLEZCAN EN EL PRINCIPADO DE CATHALUÑA PARA EL PAGO DE
LAS MADERAS QUE SE CORTEN POR CUENTA DE LA REAL HAZIENDA EN
MONTES DE PARTICULARES PARA EL SERVICIO DE MARINA

	En la Provincia Barcelona. Reales de Von	En la de Mataró en sus dos corregimientos. Reales de Von	En la de Sant Feliu. Reales de Von	En la de Tarragona. Reales de Von	En los tres de Tortosa. Reales de Von
Cada codo cúbico de nogal de cualquier gruesso	30	22	15	15	15
Roble en piezas rectas o curbas	9	8 1/2	8 1/2	8	8
Enzina	7 1/2	7	7	7	8
Alamo negro	10	10	9	9	8
Alamo blanco	9	8	8	8	7
Fresno	8	7	7	7	6
Chopo	5	4 1/2	4	4	3 1/2
Pino vesco	6	5	5	5	
Pino borde	5	4	4	4	
Aya	5 1/2	5	4 1/2	4 1/2	4 1/2
Aliso	3 1/2	3	2	2	2
Pino coral					1 1/2
Pino rodено					1 1/4
Pino abete					1

San Ildefonso, 22 de Agosto de 1772 = El Bº Fr. Don Julian de Arriaga.

El primer ferrocarril de Catalunya va ser el de la línia Barcelona-Mataró el 1848. Font: El carril de Mataró 1848-1948. Antonio R. Dalmau. Editorial Millà

Portada de la Festa de l'Arbre a Barcelona

Font: Rafel Puig i Valls, 1845-1870

(Martí Boada)

- 1.—La Junta Directiva de la Fiesta dirigiéndose al lugar de la plantación.
- 2.—Esperando el reparto de las meriendas.
- 3.—Grupo de niños aguardando la señal para la plantación.
- 4.—Saludo a las Autoridades con los cañones graníferos, facilitados por el constructor D. Alfonso Bori.
- 5.—La plantación.

Portada de Crònica
Font: Rafel Puig i Valls, 1845-1870 (M. Boada)

CRÓNICA
DE LA
FIESTA DEL ÁRBOL
DE
1900 y 1901

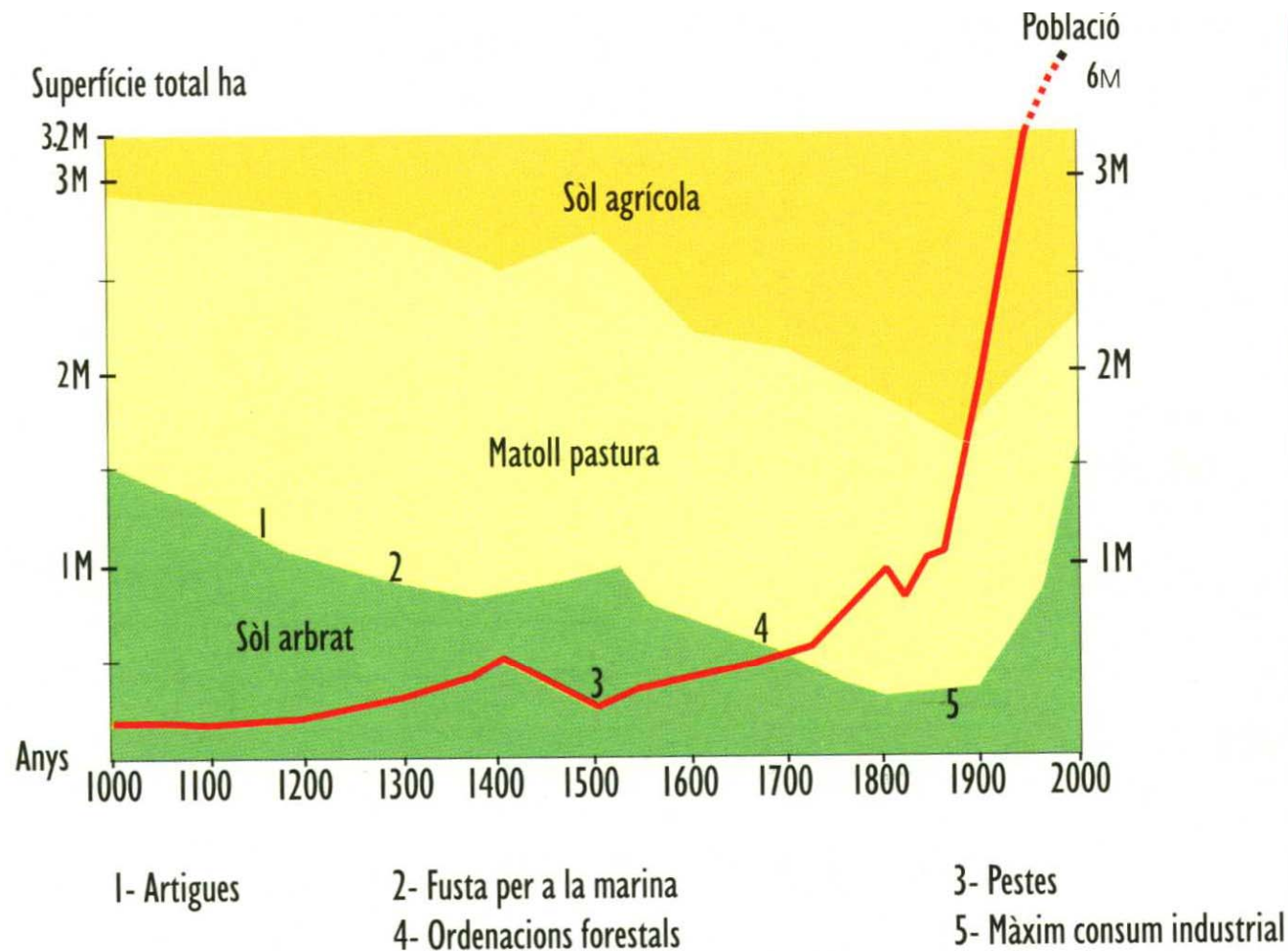
BARCELONA
—
IMPRENTA DE LA CASA PROVINCIAL DE CARIDAD
Calle de Montelegre, número 5
1901

Oficis del bosc amb les eines principals.

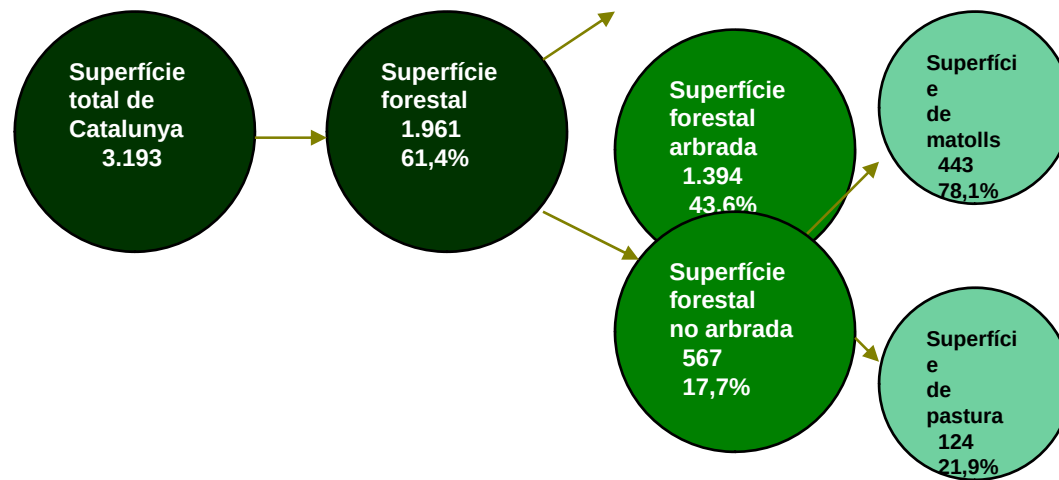
Font: Breu història forestal de Catalunya, Martí Boada

OFICI	EINA PRINCIPAL O SÍMBOL	
COSTANERS I FEIXINAIRES	 DAI MANEGAT	
BOSQUEROLS	 XERRAC	
SOCAIRES	 MAGALL	
QUADREJADORS	 DESTRAL GROSSA	
CORBAIRES	 TASCÓ	 MAÇA
FORMAIRES	 AIXA	
RODERS	 CONTELL O COLTELL	
CARBONERS	 ENTERRADORA	
PELADORS	 DESTRAL DE PELAR	

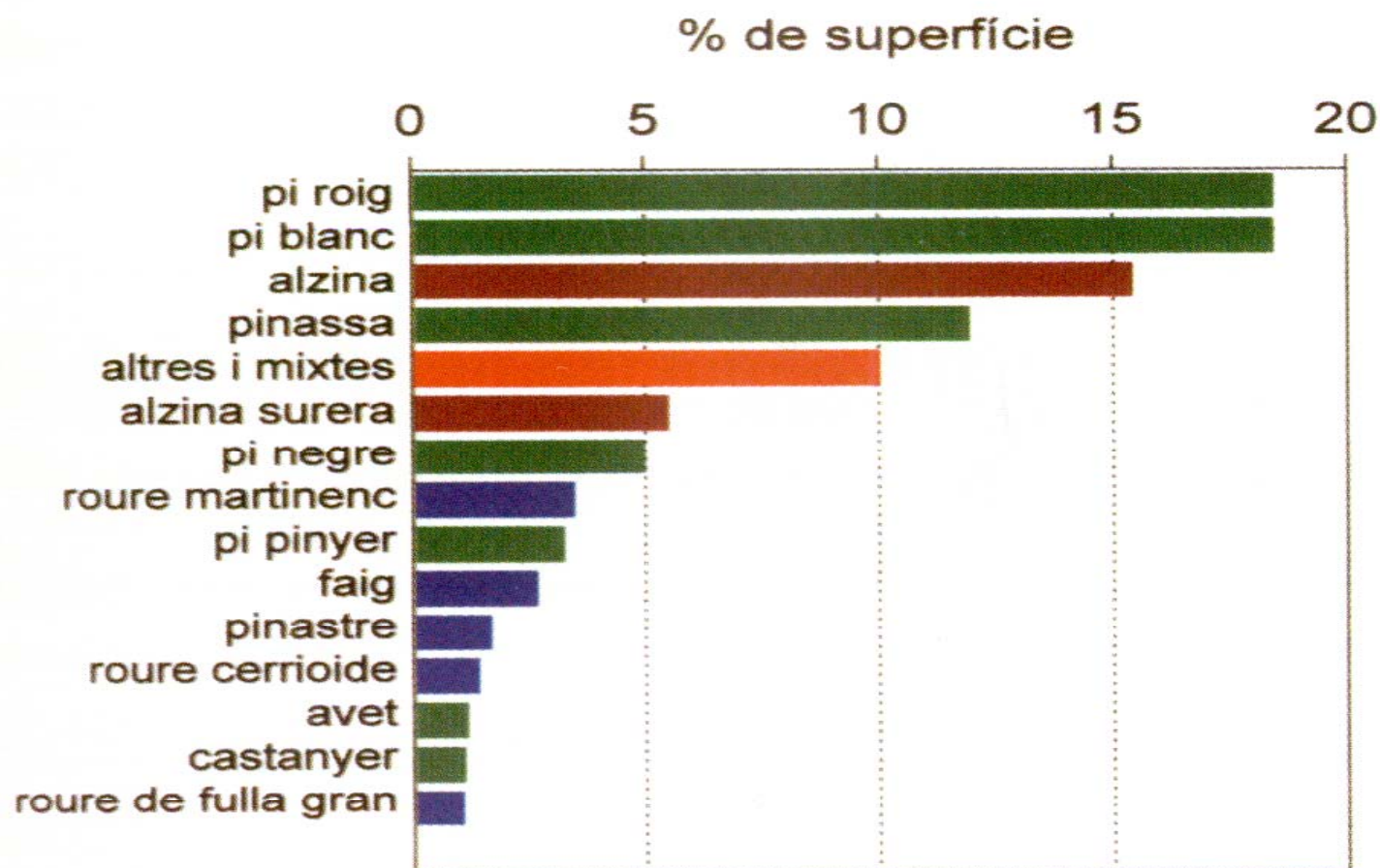
Evolució de la superfície forestal en els últims 1.000 anys

Distribució de la superfície (en milers d'hectàrees). 2002

Distribució de la superfície en milers d'hectàrees. 2002

Transportadors de combustible: carboners i benziners

Repartidors de combustible: Feixinaire i butaner

